

Τρωικός πόλεμος: 🍎

Ο πόλεμος που άρχισε από ένα μήλο!

Πο πο φασαρία! Μα πού πάει ο Πήγασος; Μυρίστηκε γλέντι μάλλον και τρέχει να προλάβει.

Κοίτα τον. Προσγειώθηκε κιάλας στο βουνό Πήλιο.

Για να δούμε όμως τι γλέντι είναι αυτό, που γίνεται εκεί.

Είναι ο γάμος του βασιλιά Πηλέα και της θεάς Θέτιδας. Κι είναι όλοι οι θεοί εκεί. Η τελετή του γάμου έχει τελειώσει και όλοι έχουν στρωθεί στο τραπέζι. Χορός, τραγούδια από τις Μούσες, φαγητό, κρασί, νέκταρ και αμβροσία. Κάτι ήξερε ο Πήγασος και βιαζόταν. Πού να 'ξεραν όμως όσοι πήγαν τι θα ακολουθούσε! Μέσα σε εκείνο το γλέντι έγινε και ένας διαγωνισμός ομορφιάς. Δεν έγινε όμως για καλό....
Ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή, με τη βοήθεια του Όμηρου.

Ο γάμος του Πηλέα και της Θέτιδας. Έργο του Hendrik de Clerck. Βρίσκεται στο Μουσείο του Λούβρου, στο Παρίσι.

I - Θυμάσαι πού έχεις ξανασυναντήσει τον Όμηρο, σ' αυτό το βιβλίο;

Ο Όμηρος.

Στο γάμο δεν ήταν όλοι καλεσμένοι. Έλειπε μία θεά: η Έριδα. Αυτή πήγε μόνη της, έστω και ακάλεστη, για να δημιουργήσει προβλήματα. Και τα κατάφερε! Έριξε ένα μήλο στη μέση της συγκέντρωσης και είπε:

- «Αυτό το μήλο ανήκει στην ομορφότερη»!
- «Και ποια είναι αυτή;», ρώτησε η Ήρα.
- «Μα εγώ φυσικά», είπε η Αφροδίτη.
- «Καλέ τι μας λες; Εγώ είμαι η πιο όμορφη», πετάχτηκε η Αθηνά..

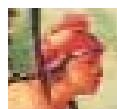

«Οοοο!!
Δεν μπορώ άλλο
τις φωνές τους. Ερμή,
φέρε μου γρήγορα
τον Πάρη!»

Έτσι δεν άργησε να ξεσπάσει ο καυγάς!!!!

Μόλις έφτασε ο Πάρης, γιος του βασιλιά της Τροίας Πριάμου, οι θεές προσπάθησαν να τον δελεάσουν η καθεμιά για δικό της λογαριασμό, δίνοντάς του υποσχέσεις. Ο Πάρης σκέφθηκε για λίγο, όμως δεν άργησε να αποφασίσει. Έδωσε το μήλο στην Αφροδίτη. Οι άλλες θεές άρχισαν να διαμαρτύρονται. Φώναζαν, γκρίνιαζαν...αλλά η απόφαση δεν άλλαξε. Θα άλλαζε όμως η τύχη πολλών ανθρώπων.

Ο Πάρης διαλέγει. Έργο του Maarten van Heemskerck. Βρίσκεται στο Άμστερνταμ.

- **Ακόμα και σήμερα χρησιμοποιούμε τη φράση «μήλο της έριδος».** Τι να σημαίνει άραγε;
- Ποια λες να ήταν η υπόσχεση που έδωσε η Αφροδίτη στον Πάρη και τον έκανε να της δώσει το μήλο;

Η Τροία βρίσκεται στη βορειοδυτική Μικρά Ασία, απέναντι από την Ίμβρο και την Τένεδο. Η πόλη ήταν κτισμένη στις άκρες ενός υψώματος, στην εύφορη πεδιάδα του Σκαμάνδρου. Η θέση της ήταν στρατηγική γιατί έλεγχε τους δρόμους που ένωναν την Ασία με την Ευρώπη. Τα ερείπιά της ανακαλύφθηκαν από τον αρχαιολόγο Ερρίκο Σλήμαν, το 1870.

Η γυναίκα του Σλήμαν φοράει κάποια από τα κοσμήματα, που βρέθηκαν στην Τροία.

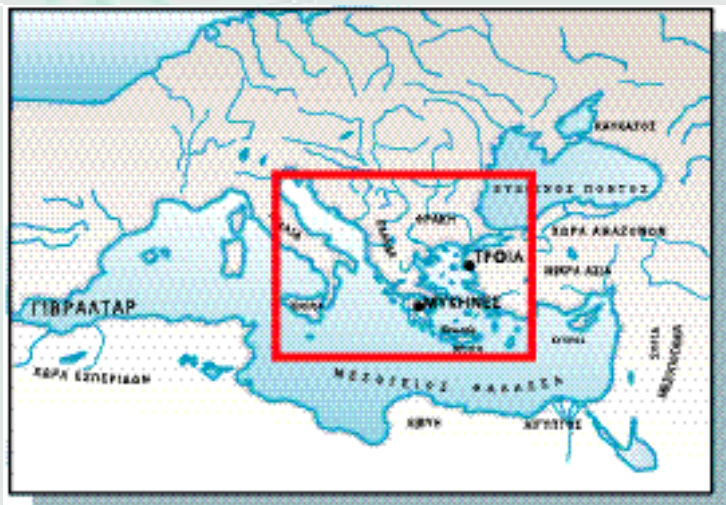
Ο Σλήμαν εξέθεσε ορισμένα από τα ευρήματα της Τροίας στην Αθήνα, στην κατοικία του, το Ιλίου Μέλαθρον.

Ακρόπολη

ΤΡΟΙΑ

Τάφος

Τείχη

- Γιατί η θέση της Τροίας ήταν στρατηγική;
- Σήμερα πού χτίζουμε τις πόλεις;
- Δείξε την Τροία στο χάρτη.

Η Αφροδίτη τήρησε την υπόσχεσή της...

Ο Μενέλαος, ο βασιλιάς της Σπάρτης, πήγε στον αδερφό του, τον Αγαμέμνονα, που ήταν βασιλιάς των Μυκηνών και του ζήτησε τη βοήθειά του, για να πάρει πίσω όλα όσα του πήρε ο Πάρις με τη βοήθεια της Αφροδίτης.

Στις εικόνες κάτω βλέπεις τα ερείπια του ανακτόρου του Αγαμέμνονα στις Μυκένες. Η εποχή της ακμής του μυκηναϊκού πολιτισμού άρχισε περίπου το 1600 π.Χ.

Τότε χτίστηκαν οι πρώτες πόλεις με τα Κυκλώπεια τείχη.

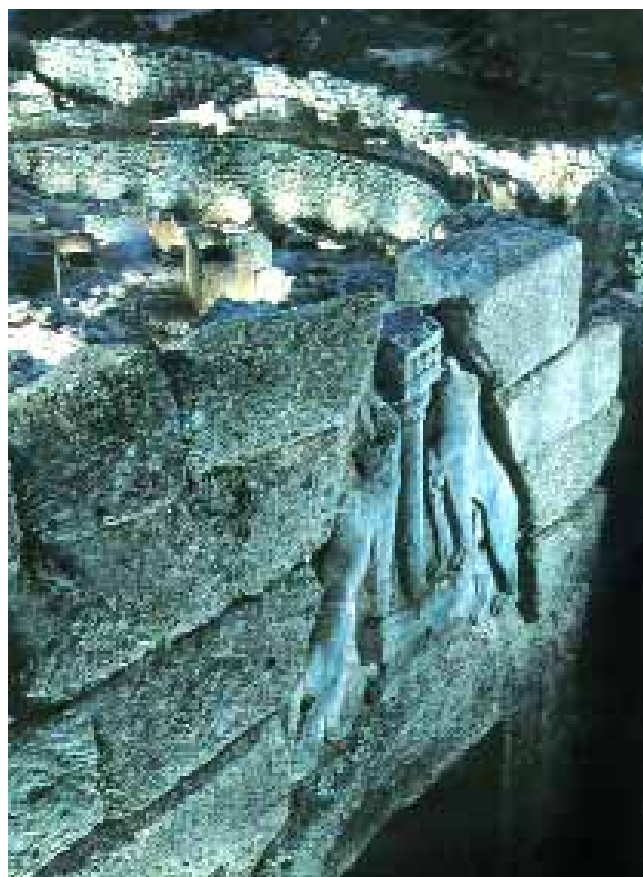
Τα καράβια των Μυκηναίων έφταναν μέχρι την Ισπανία, την Κύπρο και την Αίγυπτο για να αγοράσουν χαλκό, ελεφαντόδοντο και χρυσάφι για τα εργαλεία, τα κοσμήματα και τα όπλα τους.

Στα μέρη όμως αυτά οι Μυκηναίοι έφερναν τον πολιτισμό τους και έπαιρναν στοιχεία από τον πολιτισμό των ανθρώπων που ζούσαν εκεί.

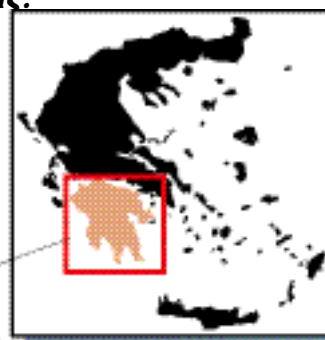
Αντικείμενα που βρέθηκαν στις Μυκένες.

Τα τείχη των Μυκηνών και η Πύλη των Λεόντων.

Η Πελοπόννησος είναι το νοτιότερο γεωγραφικό διαμέρισμα της ηπειρωτικής Ελλάδας. Τα βουνά της είναι συνέχεια της οροσειράς της Πίνδου.

Η Πελοπόννησος πήρε το όνομά της από τον πρώτο της μυθικό βασιλιά, τον Πέλοπα. Στην Πελοπόννησο αναπτύχθηκε ο πολιτισμός των Μυκηνών. Αργότερα οι Δωριείς ίδρυσαν το ισχυρό κράτος της Σπάρτης. Από την Πελοπόννησο ξεκίνησε η Επανάσταση του '21. Μάλιστα η πρώτη πρωτεύουσα του ελεύθερου ελληνικού κράτους ήταν το Ναύπλιο. Στην Πελοπόννησο ζουν πάνω από ένα εκατομμύριο άνθρωποι. Ασχολούνται κυρίως με τη γεωργία, τη βιοτεχνία, τον τουρισμό αλλά και τη βιομηχανία. Η Πελοπόννησος φημίζεται για το κρασί, το λάδι, τα εσπεριδοειδή και τη σταφίδα της.

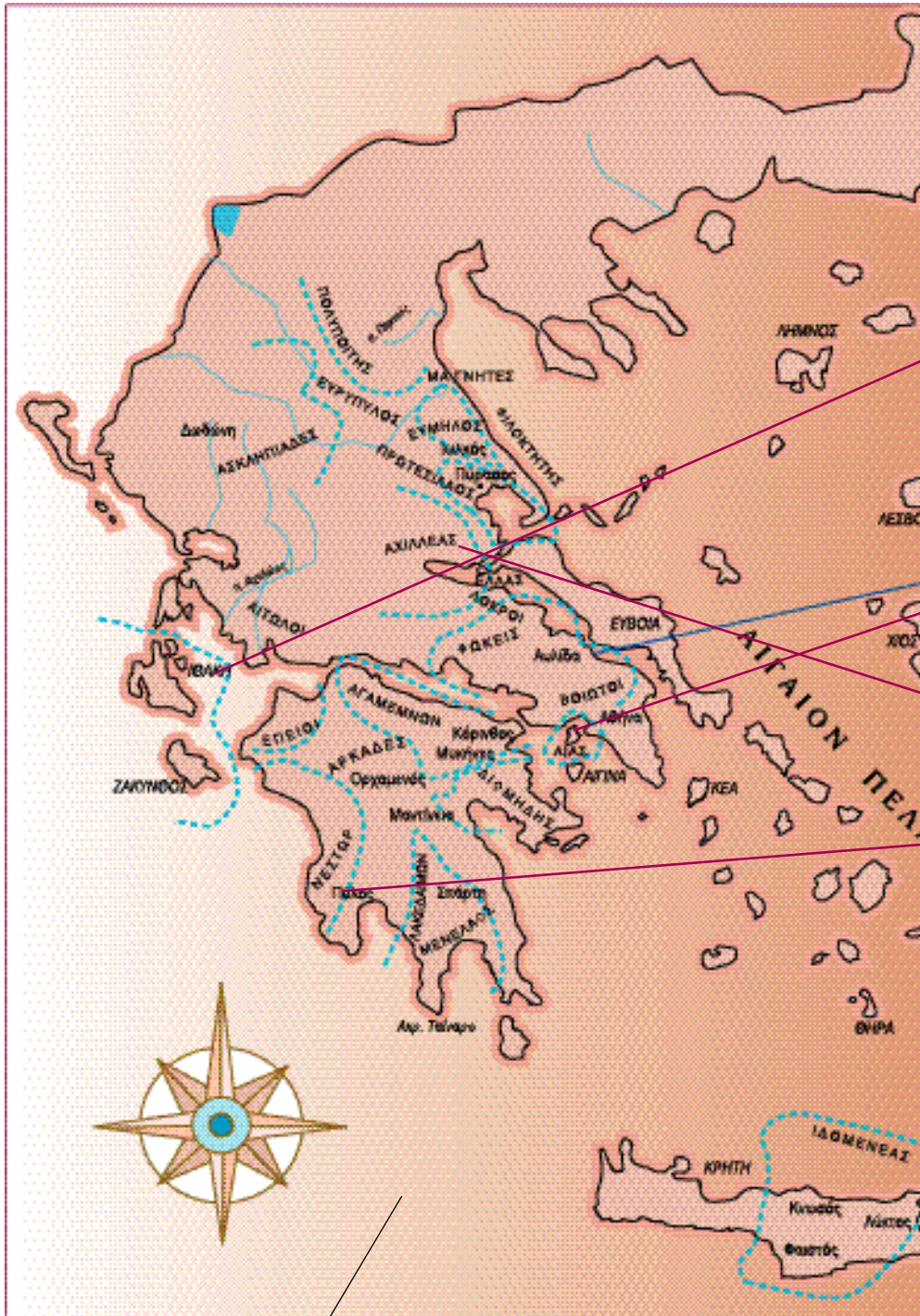

- Τι πήρε ο Πάρης από το Μενέλαο;
- Γιατί τα τείχη των Μυκηνών ονομάστηκαν Κυκλώπεια;
- Με ποιον άλλο γνωστό πολιτισμό συναντήθηκε ο μυκηναϊκός; Σε ποιο σημείο της Μυθοχώρας μιλήσαμε για τον πολιτισμό αυτό;

Ο Αγαμέμνονας δέχτηκε να βοηθήσει τον αδερφό του και κάλεσε όλους τους ηγεμόνες των ελληνικών πόλεων να ενωθούν και να πολεμήσουν εναντίον των Τρώων.

Η ωραία Ελένη.

Τα βασίλεια των Αχαιών τον καιρό του Τρωικού πολέμου.

- Εκτός από τα τέσσερα βασίλεια που σου δείχνουμε στη διπλανή σελίδα, ποια ήταν τα υπόλοιπα; Πέστα και δεξιά στον χάρτη.

- Ψάξε και βρες στοιχεία για την Ιλιάδα του Ομήρου. Υπάρχουν στη χώρα που μένεις ποιήματα που να αναφέρονται σε κατορθώματα ηρώων; Σύγκρινε την Ιλιάδα με τα ποιήματα αυτά.

Έτσι στην Αυλίδα της Βοιωτίας, συγκεντρώθηκαν μερικοί από τους πιο φημισμένους Έλληνες βασιλιάδες με το δικό του στρατό ο καθένας.

Ο πολυμήχανος Οδυσσέας από την Ιθάκη,

ο γιγάντιος Αίαντας από τη Σαλαμίνα,

ο σοφός Νέστορας από την Πύλο,

και ο θρυλικός Αχιλλέας.

Για τους Έλληνες που πήραν μέρος στον πόλεμο αυτό μας μιλάει ο Όμηρος στην Ιλιάδα.

Όλα ήταν έτοιμα για την εκστρατεία. Εκατό χιλιάδες στρατιώτες και 1200 καράβια, με αρχηγό τον Αγαμέμνονα, περίμεναν να φύγουν για την Τροία. Όμως δε μπορούσαν να ξεκινήσουν!

Ο μάντης Κάλχας τότε είπε ότι η θεά Άρτεμη είχε θυμώσει και είχε στείλει "άπνοια". Αιτία ήταν ο Αγαμέμνονας, που παλιά είχε σκοτώσει το ιερό της ελάφι. Μόνος τρόπος για να αλλάξει γνώμη η θεά ήταν να θυσιαστεί η κόρη του Αγαμέμνονα, Ιφιγένεια. Ο Αγαμέμνονας διέταξε να φέρουν την κόρη του. Την ώρα όμως που όλα ήταν έτοιμα για τη θυσία, η Άρτεμη πήρε την Ιφιγένεια και έβαλε στη θέση της ένα ελάφι, χωρίς να το καταλάβει κανείς. Αμέσως φύσηξε άνεμος και τα πλοία ξεκίνησαν. Όσο για την Ιφιγένεια, η Άρτεμη την πήγε στη μακρινή Ταυρίδα. Εκεί την έκανε ιέρεια στον ναό της.

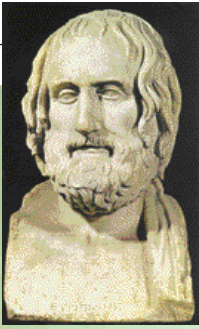
Το ελάφι παίρνει τη θέση της Ιφιγένειας στον βωμό της θυσίας.

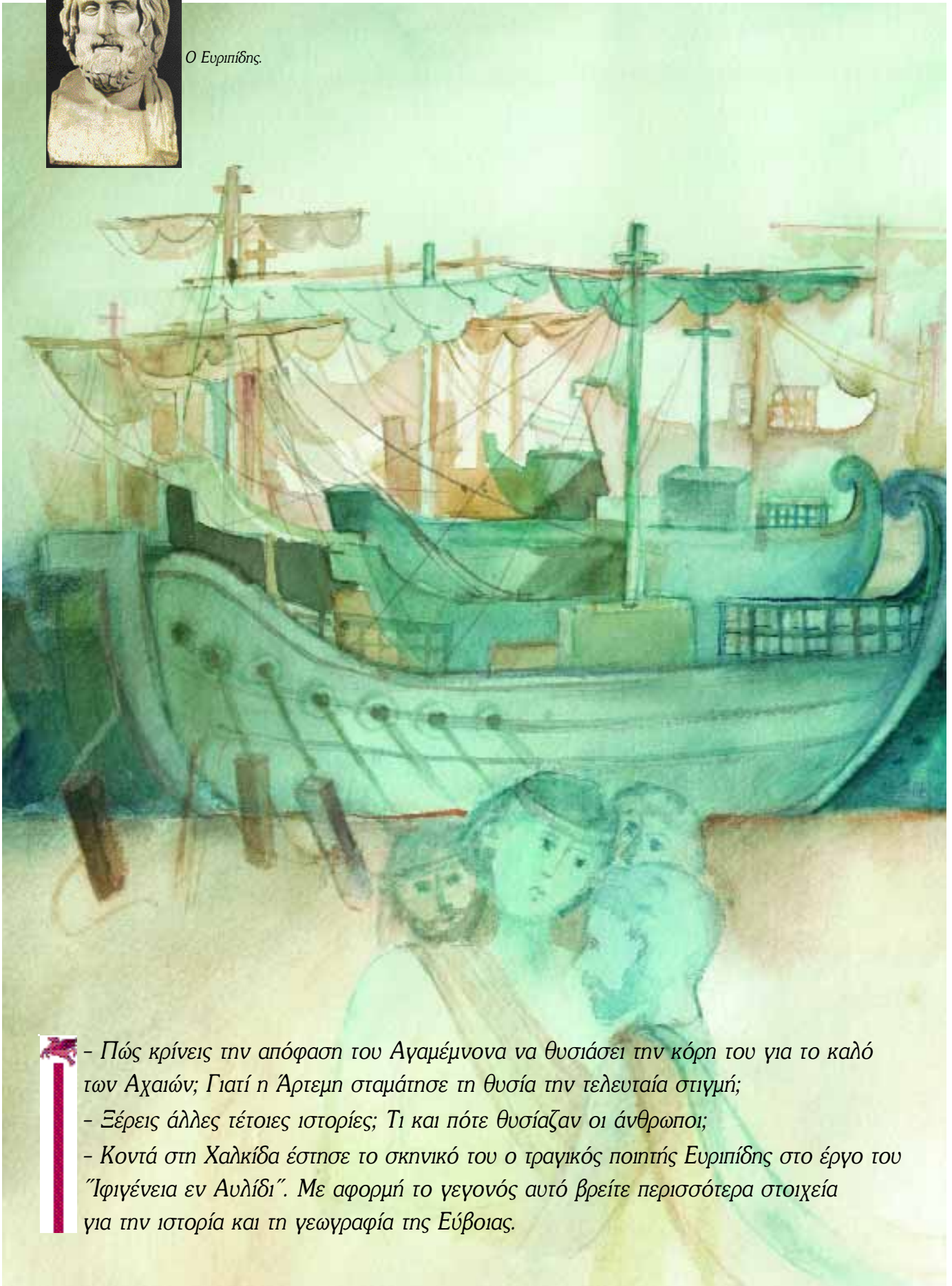
Η Αυλίδα βρισκόταν κοντά στη σημερινή Χαλκίδα της Εύβοιας.

Η θυσία του Αβραάμ, όπως απεικονίζεται σε βυζαντινό χειρόγραφο.

- Τι ξέρετε για το ελάφι;
- Η Παλαιά Διαθήκη μας μιλάει για μια άλλη θυσία που δεν έγινε, όπως είχε προβλεφθεί. Πρόκειται για τη θυσία του Αβραάμ. Ποιο ζώο πήρε τη θέση του ελαφιού στην Παλαιά Διαθήκη;
- Τι άλλο ξέρεις για τη θυσία του Αβραάμ;

Ο Ευριπίδης.

- Πώς κρίνεις την απόφαση του Αγαμέμνονα να θυσιάσει την κόρη του για το καλό των Αχαιών; Γιατί η Άρτεμη σταμάτησε τη θυσία την τελευταία στιγμή;
- Ξέρεις άλλες τέτοιες ιστορίες; Τι και πότε θυσίαζαν οι άνθρωποι;
- Κοντά στη Χαλκίδα έστησε το σκηνικό του ο τραγικός ποιητής Ευριπίδης στο έργο του "Ιφιγένεια εν Αυλίδι". Με αφορμή το γεγονός αυτό βρείτε περισσότερα στοιχεία για την ιστορία και τη γεωγραφία της Εύβοιας.

Μόλις έφτασαν στην Τροία, οι Έλληνες ζήτησαν από τον Πρίαμο να τους παραδώσει την Ελένη για να φύγουν ειρηνικά. Πριν προλάβει να απαντήσει ο γερο-βασιλιάς, ο Πάρης και τα αδέρφια του διαφώνησαν. Αμέσως μετά άρχισαν οι μάχες, που κράτησαν για πολύ καιρό. Όλο και πιο πολλοί άνθρωποι σκοτώνονταν και ο πόλεμος δεν έλεγε να τελειώσει. Ακόμα και οι θεοί ήταν μοιρασμένοι. Άλλοι υποστήριζαν τους Τρώες κι άλλοι τους Αχαιούς.

Ένας Κένταυρος.

Εννιά χρόνια μετά, τα πράγματα έγιναν πολύ άσχημα για τους Αχαιούς. Ο πιο γενναίος πολεμιστής τους, ο Αχιλλέας, μάλωσε με τον Αγαμέμνονα και σταμάτησε να πολεμά.

Ο Αχιλλέας μαλώνει με τον Αγαμέμνονα.

Ο Ασκληπιός.

Ο Ποδαλείριος, γιος του Ασκληπιού, περίφημος γιατρός και ήρωας του Τρωικού Πολέμου.

Δάσκαλοι του Αχιλλέα αλλά και άλλων ομηρικών πρώων ήταν ο Φοίνικας και ο Κένταυρος Χείρων. Τους μάθαιναν πώς να μιλούν, να πολεμάνε, να κυβερνούν και να προσφέρουν πρώτες βοήθειες. Χρησιμοποιούσαν βότανα, για να περιποιούνται τις πληγές των πολεμιστών. Έτσι γιάτρευαν τους ασθενείς και οι Ασκληπιάδες, για πολλούς αιώνες. Αυτοί ήταν οι γιατροί που βρίσκονταν στα θεραπευτήρια, δίπλα στους ναούς του Ασκληπιού. Ο Ασκληπιός ήταν ο θεός της Ιατρικής.

**Στην αρχαιότητα, με τα βότανα
γιάτρευαν τους άρρωστους
και τους τραυματισμένους.
Όμως ακόμα και σήμερα
τα βότανα δεν έχουν χάσει
τη σημασία τους.
Χρησιμοποιούνται
πολύ στην παρασκευή
καλλυντικών αλλά
και φαρμάκων.**

Γαλαίον.

Ο Αχιλλέας φροντίζει τον
πληγωμένο φίλο του Πάτροκλο.

Κισσός.

Βότανα

Ελεβορίνη.

Γεράνιον.

- Από όσα έχεις διαβάσει μέχρι τώρα, πιστεύεις ότι ο Πάρης έκανε καλά που δε δέχτηκε να δώσει πίσω την Ελένη;
- Ξέρεις τι ήταν οι Κένταυροι; Ψάξε μαζί με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σου και βρείτε πληροφορίες για τους Κένταυρους.
- Μιλήστε για τα βότανα μέσα στην τάξη, αφού πρώτα συγκεντρώσετε φωτογραφίες και πληροφορίες γι' αυτά.
- Στη δεξιά εικόνα διάβασε τα ονόματα των δύο πολεμιστών. Ποιοι είναι;

Σα να μην έφτανε που ο Αχιλλέας σταμάτησε να πολεμά, ο Δίας έστειλε τον Όνειρο να πει στον Αγαμέμνονα ότι τάχα ήρθε η ώρα για την τελική επίθεση. Ο Αγαμέμνονας ξεγελάστηκε και διέταξε γενική επίθεση. Οι Τρώες όμως ήταν προετοιμασμένοι. Οι περισσότεροι από τους Έλληνες αρχηγούς τραυματίστηκαν και οι Τρώες άρχισαν να πλησιάζουν τα πλοία των Ελλήνων. Τότε ο Πάτροκλος, ο καλύτερος φίλος του Αχιλλέα, έβαλε τη στολή του φίλου του και βγήκε μαζί με τους στρατιώτες του στη μάχη. Οι Τρώες τρόμαξαν, πιστεύοντας ότι στη μάχη ξαναμπήκε ο Αχιλλέας. Οι Έλληνες άρχισαν να τους κυνηγούν, πλησιάζοντας το κάστρο της Τροίας. Όμως ο Απόλλωνας ζάλισε τον Πάτροκλο. Έτσι έδωσε την ευκαιρία στον Έκτορα, να τον σκοτώσει.

Ο Αχιλλέας μαθαίνει για τον θάνατο του φίλου του.

Ο Αχιλλέας μάχεται με τον Έκτορα.

Γ - Ποιος νομίζεις ότι ήταν ο Όνειρος; Τι λένε οι ψυχολόγοι για τα Όνειρα;

Μόλις έμαθε ο Αχιλλέας τον θάνατο του φίλου του, έκλαψε πολύ και την άλλη μέρα μπήκε στη μάχη. Κάλεσε σε μονομαχία τον Έκτορα και τον νίκησε. Έδεσε το σώμα του στο άρμα του και το έσυρε γύρω από το κάστρο. Μετά όμως μαλάκωσε ο θυμός του και το παρέδωσε στον Πρίαμο, τον πατέρα του, για να το θάψει με τις τιμές που του άξιζαν. Έτσι ο νεκρός θα μπορούσε να αναπαυθεί και να πάει ήρεμος στον Άδη.

“Ο θρίαμβος του Αχιλλέα”. Έργο του αυστριακού ζωγράφου Φραντς Ματς. Βρίσκεται στο Αχιλλείο της Κέρκυρας.

Ο νεκρός Πάτροκλος.

Σκανδιναβός πολεμιστής (Βίκινγκ).

Δεν ήταν μόνο οι αρχαίοι Έλληνες που έδιναν τόση σημασία στους νεκρούς πολεμιστές τους. Οι Σκανδιναβοί, πίστευαν ότι οι πολεμιστές που έπεφταν ηρωικά στη μάχη πήγαιναν μαζί με άλλους νεκρούς ήρωες σε μια πλούσια και όμορφη πεδιάδα, τη Βαλχάλα.

Η κηδεία ενός πολεμιστή στην αρχαία Ελλάδα ήταν ένα μεγάλο γεγονός. Μέρες και νύχτες μοιρολογούσαν πάνω από το σώμα του νεκρού. Όταν ο νεκρός ήταν μεγάλος ήρωας, έχτιζαν έναν τύμβο όπου τοποθετούσαν τον αμφορέα με τη στάχτη του νεκρού. Συχνά διοργάνωναν αθλητικούς αγώνες για να τιμήσουν τη μνήμη του νεκρού, κοντά στον τύμβο. Τους αγώνες αυτούς τους ονόμαζαν «επιτύμβιους».

Η Μούσα του Ομήρου τραγουδά για πολέμους και θανάτους, αλλά ο ποιητής Στισίχορος της ζητά να τραγουδήσει για άλλα πράγματα:

" Μούσα άσε πια τους πολέμους και χόρεψε μαζί μου, εσύ που με αγαπάς τραγουδά για τους γάμους των θεών, τα τραπέζια των ανθρώπων και τα γλέντια των μακάρων. Γιατί από μιας αρχής αυτή ήταν η έγνοια σου."

Τεφροδόχος από το βασίλειο του Ορχομενού.

Μακεδονική οστεοδόχος.

- Γιατί ξαναμπήκε στη μάχη ο Αχιλλέας;
- Πώς κρίνεις αυτό που έκανε ο Αχιλλέας στο πτώμα του Έκτορα;
- Σήμερα πως κηδεύουμε τους νεκρούς; Υπάρχουν διαφορές από μέρος σε μέρος;
- Τι πιστεύεις ότι θέλει να πει ο Στισίχορος; Ψάξε και βρες πληροφορίες για τη ζωή και το έργο του.

Λίγες μέρες μετά, όλα έδειχναν ότι θα νικούσαν οι Έλληνες. Όμως ο Πάρης άκουσε τη συμβουλή του Απόλλωνα και σημάδεψε με το τόξο του τον Αχιλλέα στο αδύνατο σημείο του, τη φτέρνα. Ο Αχιλλέας έπεσε νεκρός. Ο πόλεμος έμοιαζε να αρχίζει από την αρχή. Και θα συνέχιζε για πολύ καιρό, αν ο Οδυσσέας δε σκεφτόταν ένα τέχνασμα.

Ο Αίαςτας μεταφέρει το πτώμα του Αχιλλέα.

Μετά το θάνατο του Αχιλλέα ακολούθησε μεγάλη μάχη ανάμεσα σε Τρώες και Έλληνες για το πτώμα του. Τελικά το πήρε ο Αίαςτας. Ο μύθος του Αχιλλέα δεν έσβησε. Από τη Θεσσαλία μέχρι το Σίγειο της Μικράς Ασίας και από τα νησιά του Αιγαίου μέχρι το Φιδονήσι στα βάθη του Εύξεινου Πόντου υπήρχαν ιερά και ναοί, όπου οι άνθρωποι τιμούσαν τον Αχιλλέα.

Η Μαριούπολη στα βόρεια παράλια του Εύξεινου Πόντου.

- - Ποιο άλλο μυθικό πρόσωπο έχεις συναντήσει, που στη φτέρνα του βρισκόταν το αδύνατο σημείο του;
- - Γιατί άραγε πολέμησαν τόσο σκληρά Έλληνες και Τρώες για το πτώμα του Αχιλλέα;

Ο Οδυσσεάς βρήκε το μάντη Κάλχα, που του είπε ότι τη λύση για την κατάκτηση της Τροίας την είχε μόνο ο Έλενος, ο γιος του Πριάμου. Ο Οδυσσεάς κατόρθωσε να τον συλλάβει. Έμαθε από αυτόν ότι οι Έλληνες έπρεπε να πάρουν το τόξο και τα βέλη του Ηρακλή από τον Φιλοκίτη, να κλέψουν το άγαλμα της Αθηνάς από την Τροία και να πάρει μέρος στον πόλεμο ο γιος του Αχιλλέα Νεοπόλεμος. Όμως η Τροία δεν έπεσε. Και τότε ήρθε στον Οδυσσεά μια ιδέα.

Κατασκεύασε ένα τεράστιο ξύλινο άλογο, που ονομάστηκε Δούρειος Ίππος. Το άλογο αυτό είχε κρυφές πόρτες κι ήταν κούφιο από μέσα, για να μπορούν να χωράνε πολλοί πολεμιστές.

Ο Δούρειος Ίππος.

Τα φίδια τη στιγμή που πνίγουν τον Λασκόοντα και τους γιους του. Έργο του 16ου αι. Σήμερα βρίσκεται στο Μουσείο του Βατικανού.

Ο Οδυσσεάς με τους καλύτερους πολεμιστές κρύφτηκαν μέσα του. Οι υπόλοιποι Έλληνες μπήκαν στα καράβια τους και έκαναν ότι έφυγαν. Μόλις είδαν οι Τρώες ότι έφυγαν οι Έλληνες, έφεραν το άλογο μέσα στην Τροία. Λίγοι Τρώες διαφώνησαν. Ανάμεσά τους και ο μάντης Λασκόοντας. Όμως δυο γιγάντια φίδια βγήκαν από τη θάλασσα για να τον πνίξουν με τους γιους του.

- Βρείτε κι άλλα στοιχεία για το μάντη Κάλχα.
- Γιατί τιμωρήθηκε έτσι ο Λασκόοντας;
- Τι σημαίνει σήμερα Δούρειος Ίππος;

Πριν προλάβουν να πάρουν είδηση οι Τρώες,
ο στρατός των Ελλήνων ήταν μέσα στην πόλη τους.
Η Τροία ήταν πια στα χέρια των Αχαιών.

Θάνατος και καταστροφή
ακολούθησε την άλωση
της Τροίας.

Οι Έλληνες είχαν νικήσει. Ο Μενέλαος πήρε πίσω την Ελένη και οι νικητές πολλά λάφυρα. Ο Τρωικός πόλεμος, που κράτησε 10 ολόκληρα χρόνια, είχε τελειώσει. Άφησε πίσω του όμως νεκρούς, σπίτια γκρεμισμένα, χήρες και ορφανά. Όπως κάθε πόλεμος δηλαδή....

Η Τροία στις φλόγες... Πίνακας του Simon de Vlieger. Βρίσκεται στη Χάγη.

Ο Σπυρίδων στην Παλινωδία του λέει ότι δεν έφταιγε η Ελένη που έγινε ο Τρωικός πόλεμος :

" Δεν είναι αληθινός αυτός ο λόγος
Δε μπήκες στα καλοφτιαγμένα τα καράβια
Μήτε στα κάστρα πήγες της Τροίας...."

- Πώς σου φάνηκε το τέχνασμα του Οδυσσέα;
- Ποιος ήρωας θεωρείς ότι βοήθησε περισσότερο στη νίκη των Ελλήνων;
- Τι σου έκανε μεγαλύτερη εντύπωση από τον Τρωικό Πόλεμο;
- Ψάξτε με τη βοήθεια του δασκάλου ή της δασκάλας σας και διαβάστε από το έργο του Θουκυδίδη, του ιστορικού του Πελοποννησιακού πολέμου, το κομμάτι που μιλάει για τις συμφορές που φέρνει ένας πόλεμος.
- Τι νομίζεις ότι θέλει να πει ο Σπυρίδων;
- Και άλλοι λαοί είχαν «έπη» που μιλούσαν για πολέμους. Οι Ινδοί είχαν την «Μαχαμπαράτα». Τι μας λέει το έπος αυτό; Βρες στοιχεία και συζήτησέ τα στην τάξη με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σου.

Μετά τον πόλεμο οι Έλληνες πήραν το δρόμο της επιστροφής. Έτσι έκανε και ο Οδυσσέας. Μόνο που τα πράγματα δεν ήταν καθόλου εύκολα γι' αυτόν και τους συντρόφους του. Ταξίδευσαν δέκα ολόκληρα χρόνια. Συνεχώς έβρισκαν μπροστά τους πολλές δυσκολίες και προβλήματα.

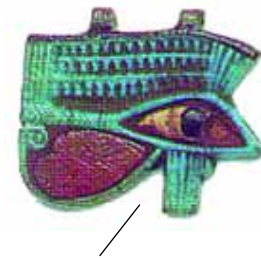
Για τις περιπέτειες αυτές του Οδυσσέα και των συντρόφων του μιλάει η Οδύσσεια του Ομήρου. Ο Πήγασος λέει πως ξέρει την Οδύσσεια. Κι ότι μπορεί με λίγα λόγια να μας διηγηθεί όλες τις περιπέτειες του Οδυσσέα, μετά τον πόλεμο της Τροίας. Ας τον αφήσουμε, λοιπόν, να μας μιλήσει.

Μια από τις πρώτες δυσκολίες που αντιμετώπισαν ο Οδυσσέας και οι σύντροφοί του, όταν έφυγαν από την Τροία, ήταν ο κύκλωπας Πολύφημος.

Ο Οδυσσέας και οι σύντροφοί του βγάζουν το μάτι του Πολύφημου.

Στην αιγυπτιακή μυθολογία το μάτι του Ωρου συμβόλιζε τη νίκη ενάντια στο κακό. Το έβαζαν στις μούμιες σαν φυλαχτό.

Αυτός ήταν ένας γίγαντας με ένα και μόνο μάτι. Έφαγε μερικούς από τους συντρόφους του Οδυσσέα! Ο Οδυσσέας κατάφερε τελικά να τον μεθύσει και να τον τυφλώσει. Ο Κύκλωπας ούρλιαξε από τον πόνο και φώναζε ότι ο "Κανένας" τον σκοτώνει. Έτσι κανείς δεν τον πίστεψε. Δεν πρόλαβαν όμως να χαρούν τη σωτηρία τους από τον Κύκλωπα και ο Οδυσσέας με τους συντρόφους του έπεσαν πάνω στους Λαιστρυγόνες.

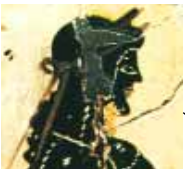

Ο Οδυσσέας ξεφεύγει από τον Πολύφημο, κρυμμένος κάτω από ένα κριάρι.

Οι Λαιστρυγόνες λένε πώς ήταν γίγαντες. Μόλις είδαν τα καράβια των Ελλήνων, πέταξαν πέτρες και τα βύθισαν όλα εκτός από ένα. Μέσα σε αυτό βρισκόταν ο Οδυσσέας και άλλοι 45 πολεμιστές.

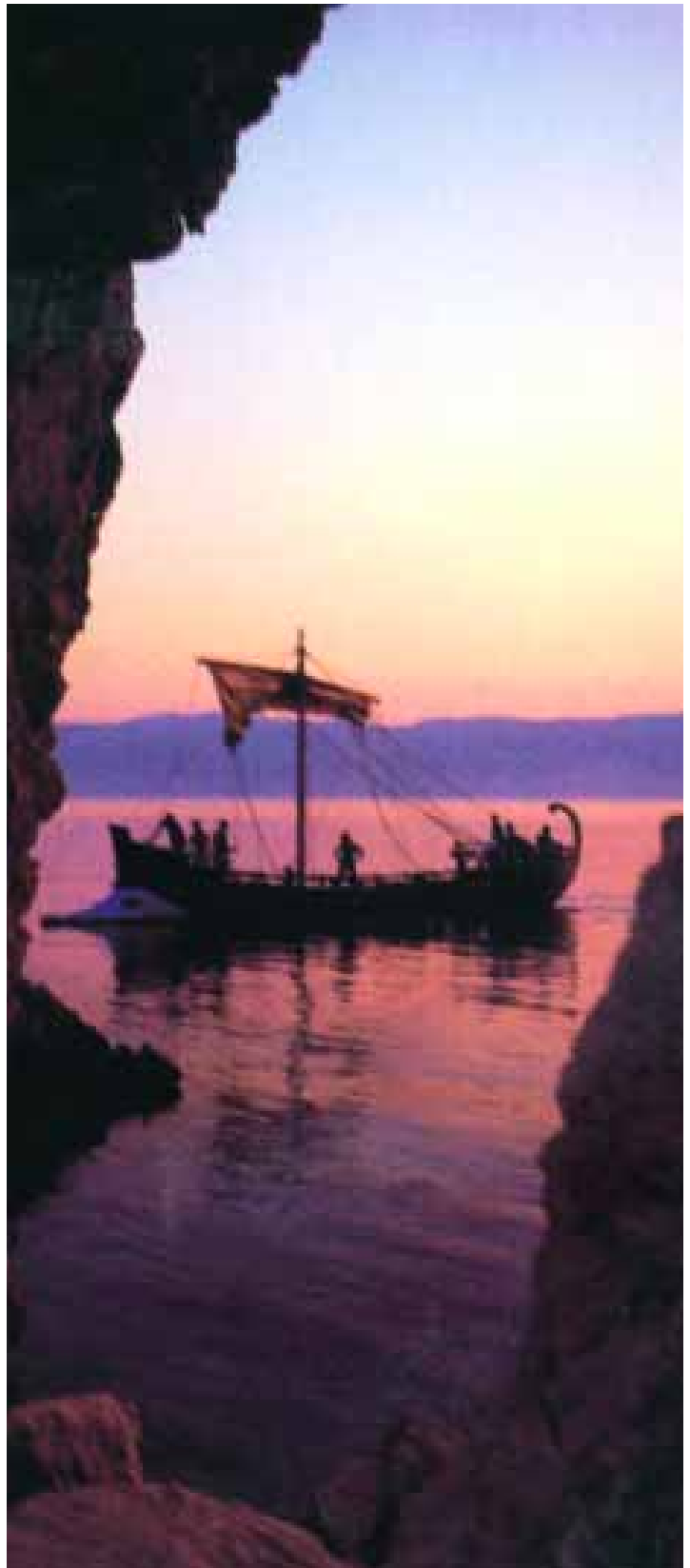

Οι Λαιστρυγόνες πετούν πέτρες στα ελληνικά καράβια.

Η Κίρκη.

Μετά την περιπέτεια με τους Λαιστρυγόνες, ο Οδυσσέας με τους συντρόφους που του είχαν απομείνει έφτασε στο νησί Αιαία. Εκεί βρισκόταν η μάγισσα Κίρκη, κόρη του Ήλιου.

- Γιατί ο Οδυσσέας, όταν τον ρώτησε ο Κύκλωπας, είπε ότι το όνομά του είναι Κανένας;
- Μπορείς να βρεις κι άλλες πληροφορίες για τους Λαιστρυγόνες;

Η Κίρκη μάγεψε τους συντρόφους του Οδυσσέα και τους μεταμόρφωσε σε.....γουρούνια. Ο Οδυσσέας με τη βοήθεια του Ερμή κατάφερε να λύσει τα μάγια. Οι σύντροφοί του ξανάγιναν άνθρωποι. Έμειναν ένα χρόνο στο νησί της Κίρκης. Μετά που έφυγαν, ο Οδυσσέας ακολούθησε την τελευταία συμβουλή της Κίρκης. Πήγε στον Άδη και βρήκε το μάντι Τειρεσία. Αυτός του έδωσε συμβουλές για το πώς θα γυρνούσε στο βασίλειό του, την Ιθάκη.

Η Κίρκη μεταμορφώνει ένα σύντροφο του Οδυσσέα σε γουρούνι.

Τα βάσανα όμως του Οδυσσέα δεν σταμάτησαν εκεί. Μετά από λίγο καιρό έφτασε στο νησί των Σειρήνων. Αυτές με το τραγούδι τους μάγευαν τους ναυτικούς και έριχναν τα καράβια τους στους βράχους. Ο Οδυσσέας για να τις αντιμετωπίσει, βούλωσε τα αυτιά των συντρόφων του με κεριά και ο ίδιος δέθηκε στο κατάρτι του πλοίου. Έτσι πέρασαν και αυτόν τον κίνδυνο.

Ο Οδυσσέας δεμένος στο κατάρτι αντιμετωπίζει τις Σειρήνες.

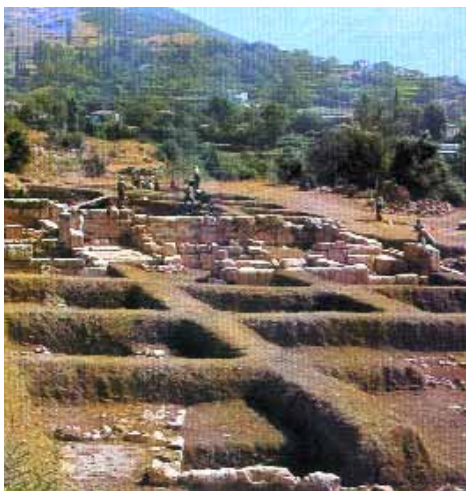
- Από τις περιπέτειες του Οδυσσέα που σου διηγήθηκε ο Πήγασος μέχρι τώρα, ποια σου έκανε μεγαλύτερη εντύπωση; Γιατί; Συζήτησέ το με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σου.
- Ποιος άλλος ήρωας της Μυθοχώρας κατέβηκε στον Άδη και γιατί; Θυμάσαι;
- Πώς σου φάνηκε το τέχνασμα του Οδυσσέα με το κεριά; Θυμάσαι κάποιο άλλο τέχνασμα που είχε σκεφθεί ο Οδυσσέας;

Ακολούθησαν πολλές άλλες περιπέτειες, στις οποίες ο Οδυσσέας έχασε και τους τελευταίους συντρόφους που του είχαν απομείνει. Αυτό έγινε όταν ο Ποσειδώνας βύθισε το πλοίο τους και τους έπνιξε όλους.

Ο Οδυσσέας ήταν ο μόνος που γλίτωσε από την οργή του Ποσειδώνα. Τελικά, κατόρθωσε να γυρίσει στην Ιθάκη, με τη βοήθεια των Φαιάκων, που τον είχαν φιλοξενήσει στο νησί τους, τη σημερινή Κέρκυρα.

Ο Οδυσσέας στο νησί των Φαιάκων. Πίνακας του Francesco Hayez (19ος αιώνας). Βρίσκεται στη Νάπολη.

Στο τέλος του 19ου αιώνα, ο Ερρίκος Σλήμαν ανακάλυψε την αρχαία πόλη των Αλαλκομενών. Αυτή βρισκόταν στην περιοχή του Αειτού της Ιθάκης. Τα τείχη που βλέπεις στη διπλανή εικόνα χρονολογούνται από τα 700 π.Χ. Σε απόσταση δύο χιλιομέτρων από την πόλη Ιθάκη βρίσκεται το σπήλαιο των Νυμφών. Εκεί, σύμφωνα με τη μυθολογία, ο Οδυσσέας έκρυψε τα δώρα των Φαιάκων, μόλις έφτασε στην Ιθάκη.

Οι Φαίακες άφησαν τον Οδυσσέα σε μian ακρογιαλιά της Ιθάκης. Αυτός κοιμήθηκε βαθιά. Όταν ξύπνησε, η Αθηνά τον μεταμόρφωσε σε ζητιάνο, για να μην τον αναγνωρίσει κανείς. Το πρώτο πράγμα που έκανε ήταν να πάει στο μαντρί του πιστού του χοιροβοσκού, του Εύμαιου. Από τον Εύμαιο έμαθε τα νέα για το σπίτι και το βασίλειό του. Τα νέα αυτά δεν ήταν καθόλου ευχάριστα.

Το παλάτι του Οδυσσέα είχε γεμίσει από άρχοντες που προσπαθούσαν να πείσουν τη γυναίκα του, την Πηνελόπη, να παντρευτεί κάποιον από αυτούς. Η Πηνελόπη πίστευε ότι ο άντρας της κάποτε θα γύριζε. Για να κερδίσει χρόνο, τους έλεγε ότι θα διάλεγε το δεύτερο άντρα της, μόλις τελείωνε ένα σάβανο που έραβε. Κάθε πρωί έραβε το σάβανο και κάθε βράδυ το ξήλωνε.

Όσπου μια υπηρέτρια μαρτύρησε το μυστικό της...

Ο Οδυσσέας, ντυμένος ζητιάνος,
ξεγελά τους μνηστήρες.

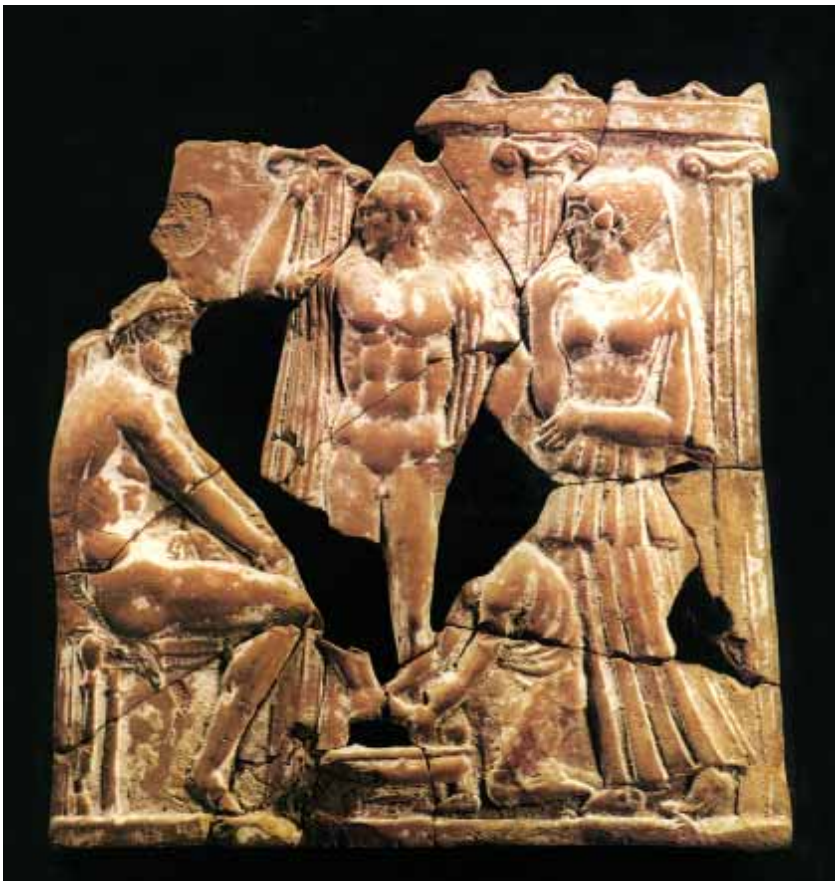
Η Πηνελόπη.

- Γιατί νομίζεις ότι η Αθηνά μεταμόρφωσε τον Οδυσσέα σε ζητιάνο;
- Πώς κρίνεις την συμπεριφορά των μνηστήρων;
- Ποιοι ήταν οι Φαίακες; Ποιοι άλλοι ήρωες της Μυθοχώρας πέρασαν από το νησί τους;

Ο Οδυσσέας ήταν αποφασισμένος να δώσει ένα τέλος σε αυτήν την κατάσταση. Στο μαντρί του Εύμαιου μαζί με το γιο του Τηλέμαχο κατάστρωσαν ένα σχέδιο.

Ο Οδυσσέας πήγε στο παλάτι ντυμένος ζητιάνος. Ο μόνος που τον αναγνώρισε ήταν ο πιστός του σκύλος, ο Άργος. Κούνησε την ουρά του και πέθανε ευτυχισμένος, που πρόλαβε να δει τον κύριό του.

Οι μνηστήρες άρχισαν να κοροϊδεύουν και να προσβάλλουν το ζητιάνο. Όμως αυτός έκανε υπομονή. Κάποια στιγμή κατάφερε να συναντήσει την Πηνελόπη. Της είπε ότι ο άντρας της ήταν ζωντανός. Αυτή, αν και δεν τον πολυπίστεψε, συγκινήθηκε και διέταξε τις υπηρέτριες να τον περιποιηθούν.

Η Ευρύκλεια πλένει τα πόδια του Οδυσσέα και τον αναγνωρίζει.

Την επόμενη μέρα η Πηνελόπη ανακοίνωσε στους μνηστήρες ότι θα παντρευόταν όποιον κατόρθωνε να τεντώσει το τόξο του Οδυσσέα και να περάσει με τη σαΐτα δώδεκα πελέκια, στημένα στη σειρά.

Όλοι δοκίμασαν, μα κανείς δεν τα κατάφερε. Τότε ζήτησε και ο Οδυσσέας να δοκιμάσει. Οι μνηστήρες δεν ήθελαν. Όμως η Πηνελόπη τους ανάγκασε να δεχτούν.

- Τι συναισθήματα σου δημιουργεί η συνάντηση του Οδυσσέα με τον Άργο;
- Τι γνώμη έχεις για την Πηνελόπη;
- Τι σου έκανε μεγαλύτερη εντύπωση από την επιστροφή του Οδυσσέα;

Ο Οδυσσέας τα κατάφερε. Αμέσως μετά, έστρεψε το τόξο του εναντίον των μνηστήρων. Με τη βοήθεια του Εύμαιου, του Τηλέμαχου, ενός έμπιστου βοσκού του Φιλοίτιου, και της θεάς Αθηνάς, ο Οδυσσέας νίκησε τους μνηστήρες. Όταν τελείωσε η μάχη, αποκάλυψε στην Πηνελόπη ότι αυτός ήταν ο Οδυσσέας και αγκαλιάστηκαν ευτυχισμένοι.

Η τιμωρία των μνηστήρων.

Η ζωή στην Ανατολή τα χρόνια του Σεβάχ.

Κι άλλοι λαοί είχαν ήρωες, που οι περιπέτειές τους έμοιαζαν με αυτές του Οδυσσέα.

Τα παιδιά στην Αραβία για πολλούς αιώνες μεγάλωναν ακούγοντας τις περιπέτειες του Σεβάχ του θαλασσινού και μαθαίνοντας για τα συναρπαστικά ταξίδια του.

Ο Σεβάχ ο θαλασσινός αντιμετώπισε τιτάνες που πετούσαν πέτρες στο καράβι του, όπως ο Οδυσσέας αντιμετώπισε τους Λαιστρυγόνες. Ακόμα, όπως και ο Οδυσσέας, ο Σεβάχ βρήκε στο δρόμο του μια μάγισσα που μεταμόρφωνε τους ανθρώπους. Ο μύθος του Σεβάχ έχει πολλές ομοιότητες και με το μύθο του ινδού ήρωα Σιδαπάτι.

Πολλές ομοιότητες με την Οδύσεια έχει και το έπος του Γιλγαμές.

↑ - Βρείτε και διηγηθείτε στην τάξη περιπέτειες από τον Σεβάχ τον θαλασσινό.

↑ - Τι εννοούμε σήμερα όταν λέμε τη λέξη Οδύσεια;

Ιθάκη

Σε ένα ποίημά του, το 1911, ο Κωνσταντίνος Καβάφης μας μιλά για τις περιπέτειες του Οδυσσέα στο δρόμο για την Ιθάκη.

"Σα βγεις στον πηγαιμό για την Ιθάκη, να εύχεται νάναι μακρύς ο δρόμος, γεμάτος περιπέτειες, γεμάτος γνώσεις. Τους Λαιστρυγόνες και τους Κύκλωπας, τον θυμωμένο Ποσειδώνα μη φοβάσαι,

Τους Λαιστρυγόνες και τους Κύκλωπας, τον άγριο Ποσειδώνα δεν θα συναντήσεις...

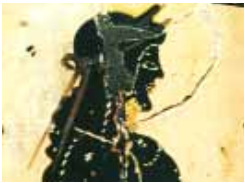
Η Ιθάκη σ' έδωσε το ωραίο ταξίδι. Χωρίς αυτήν δεν θάβγαινες στον δρόμο. Άλλο δεν έχει να σε δώσει πια."

- Τι σημαίνει για τον Καβάφη η Ιθάκη; Συζήτησέ το με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σου στην τάξη.

Οι περιπέτειες του Οδυσσέα συμβόλιζαν τις περιπέτειες των ναυτικών και των θαλασσοπόρων και τις δυσκολίες που αυτοί αντιμετώπιζαν.

Ο Πήγασος σε γραμματόσημο.
Εσύ κάνεις συλλογή γραμματοσήμων;
Έχεις γραμματόσημα με κάποιον ήρωα της Μυθοχώρας;

Η μάγισσα Κίρκη, κόρη του Ήλιου. Όπως ήδη έχεις μάθει, βρέθηκε και αυτή στο δρόμο του Οδυσσέα για την Ιθάκη.

Ο Οδυσσέας δε μοιάζει τόσο με τους άλλους ήρωες. Συμβολίζει τον αγώνα του ανθρώπου για να δαμάσει τη φύση και τη θάλασσα. Πολεμά περισσότερο με το μυαλό, παρά με τα όπλα. Και ταξιδεύει. Ταξιδεύει πολύ.

Όπως κάναμε και εμείς, με τη βοήθεια του φίλου μας του Πήγασου. Ήταν ένα ταξίδι στη Μυθοχώρα. Ελπίζουμε να σου άρεσε. Το ταξίδι όμως δεν σταματάει εδώ. Ένα καινούργιο, μεγαλύτερο ταξίδι ξεκινάει. Για πού; Ε! Δε θα σου τα πούμε κι όλα. Κάνε υπομονή μέχρι το επόμενο βιβλίο.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ

1. Άϊονς Βεϋ., Παγκόσμια Μυθολογία, Ακμή/ Hamlyn, 1974.
2. Βαλαβάνης Π., Άθλα, αθλητές και έπαθλα, εκδ. Ερευνητές, Αθήνα, 1996.
3. Βάμβουκας Μ.- Καλογιαννάκη Π., (επιμ.), Η Ευρώπη και η πολιτιστική κληρονομιά. Το παράδειγμα των Μύθων του Λαβύρινθου και του Ορφέα (πολυγλωσσικός τόμος), Δίκτυο 11, Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα, 1995.
4. Γκρέιβς Ρ., Οι ελληνικοί μύθοι, том. 4, εκδ. Πλειάς- Ρούγκας, Αθήνα, 1979.
5. Greek National Tourist Organization, Greece 1980, Greece 1981 & Greece 1991, Greek National Tourist Organization publ., Athens, 1979, 1980 & 1991.
6. Decharme Ρ., Μυθολογία της Αρχαίας Ελλάδος, εκδ. Δημιουργία, Αθήνα, 1996.
7. Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λαρούς Μπριτάννικα, том. 12 & 13, εκδ. Πάπυρος, Αθήνα, 1996.
8. Εθνική Πινακοθήκη & Μουσείο Αλεξάνδρου Ζούτσου, Έλληνες θεοί και ήρωες στον καιρό του Ρούμπενς και του Ρέμπραντ, επιμ. Μαρία Ταμβάκη, Αθήνα, χ. χ.ε.
9. Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Ελληνικά λαϊκά μουσικά όργανα, εκδ. Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα, χ. χ. ε.
10. Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Ελληνική εμπορική ναυτιλία, εκδ. Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα, χ. χ. ε.
11. Εκδοτική Αθηνών, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, том. Α, Β, Γ2, Δ, εκδ. Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα, 1978.
12. Εκδοτική Αθηνών, Ελληνική Μυθολογία, επιμ. Ι. Θ. Κακριδή, 5 τόμοι, εκδ. Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα, 1987.
13. Εκδοτική Αθηνών, Ελληνική τέχνη, том. “Η αυγή της ελληνικής τέχνης”, “Αρχαία γλυπτά”, “Αρχαία νομίσματα”, “Αρχαία χρυσά κοσμήματα”, “Αργυρά και χάλκινα έργα τέχνης” & “Ζωγραφική βυζαντινών χειρογράφων”, εκδ. Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα, 1994-97.
14. Εκδοτική Αθηνών, Εκπαιδευτική Ελληνική εγκυκλοπαίδεια, том. 16, 17 και 20, εκδ. Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα, χ.χ.ε.
15. Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Ελλάδα '85, ΕΟΤ, Αθήνα, 1984.
16. Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Ελλάς: Ταξίδι μέσα στο χρόνο, ΕΟΤ, Αθήνα, 2000.
17. Εταιρεία "Αττικό Μετρό".
18. EXPERIMENT, έτος 1, no. 4, Φθινόπωρο 1994, έτος 2ο, no. 2, Μάρτιος- Απρίλιος 1995 και έτος 2, no. 4, Ιούλιος- Αύγουστος 1995.
19. Θεοδώρου Λ. - Γκράτζιου Β., Βεργίνα. Θησαυροί, μύθοι και ιστορία της Μακεδονικής γης, εκδ. Άμμος Αθήνα, 1993.
20. Καθημερινή (εφημ.), Οι ελληνικοί μύθοι στην όπερα (Αφιέρωμα), 22 Απριλίου 2001.
21. Καρράς Κωνσταντίνος, Φωτογραφικό αρχείο.
22. Kerényi Κ., Η Μυθολογία των Ελλήνων, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα, 1975.
23. Λογιάδου- Πλάτωνος Σ. (επιμ.), Κνωσός. Ο μινωικός πολιτισμός, εκδ. Ι. Μαθιουλάκη, Αθήνα, χ. χ. ε.

24. Μαυροματάκη Μ., Ελληνική Μυθολογία και Λατρεία, εκδ. Χαϊτάλη, Αθήνα, 1997.
25. Μιχαλόπουλος Δ., Ελληνικά Πλοία του Μεσαίωνα, χ. ε., Αθήνα, 1995.
26. National Geographic (ελληνική έκδοση), τομ. 4, no. 2, Φεβρουάριος 2000.
27. Οργανισμός "Αθήνα 2004".
28. Παρίσης Ρωμύλος, Φωτογραφικό αρχείο.
29. Perez Sanchez et al, The Prado- Scala, London, Scala publishers Ltd, London, 2000.
30. Σέρβη Κ., Ελληνική Μυθολογία, εκδ. Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα, 1996.
31. Σχολική εγκυκλοπαίδεια Υδρία, τομ. 2, εκδ. Γ. Αξιωτέλλη & Σία Ε.Π.Ε., Αθήνα, χ.χ.ε.
32. ΥΠ.ΕΘ.Α., Κρήτη. Ανδρών ανδρογενών χώρα, εκδ. ΥΠΕΘΑ, Αθήνα, 2000.
33. ΥΠ.Ε.Π.Θ., Η ζωή μας και η ιστορία μας. Στοιχεία πολιτισμού, εκδ. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα, 1992.
34. ΥΠ.Ε.Π.Θ., Ελληνικός Πολιτισμός, Ο.Ε.Δ.Β., Αθήνα, 1997.
35. Φιλιππίδης Δ. (επιμ.), Ελληνική παραδοσιακή αρχιτεκτονική, τομ. 2, εκδ. Μέλισσα, Αθήνα, 1982.
36. Φράι Σ., Παγκόσμια Ιστορία, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 1996.
37. Ψιλάκης Ν., Κρητική Μυθολογία, εκδ. Καρμάνωρ, Ηράκλειο, 1996.
38. Herve D., L' or de Troie ou le reve de Schliemann, Gallimard, Paris, 1995.
39. Ίδρυμα Τεχνολογίας Έρευνας (Ι.Τ.Ε.).

Τα σύγχρονα ρομποτικά συστήματα Τάλως και Λεύκος έχουν αναπτυχθεί από την ερευνητική ομάδα του Εργαστηρίου Μηχανικής Όρασης και Ρομποτικής του Ινστιτούτου Πληροφορικής του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας, στην οποία συμμετέχουν μέλη ΔΕΠ και φοιτητές του Πανεπιστημίου Κρήτης.